

Nesodden kommune

post@nesodden.kommune.no

Deres ref.: 21/1091

Oslo, 25. august 2022

Dette brevet sendes på vegne av Birdlife Oslo og Akershus, DNT Oslo og Omegn, Oslofjordens Friluftsråd, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus.

Uttalelse til

Kommuneplanens arealdel 2022-2046, Nesodden kommune

FNF Akershus er opptatt av å ta vare på naturgrunnlaget i Nesodden kommune, samt fremme et allment tilgjengelig friluftsliv.

To store kriser preger verden i dag – klimakrisen og naturkrisen^{1 2}. Den største trusselen er arealendringer. Inngrepene gjøres stykkevis og delt, og medfører at både naturmangfoldet og friluftslivet forringes. For å stanse tapet av naturmangfold, samt bremse den globale oppvarmingen, må arealforbruket stoppes. Ivaretagelse av naturen er grunnlaget for et bærekraftig samfunn.

Sammendrag

FNF Akershus synes kommuneplanens areadel inneholder mye bra for å ivareta natur- og friluftslivsinteressene, bl.a. arealnøytralitet og arealregnskap. Vi har allikevel forslag til endringer og tillegg som vil styrke natur- og friluftslivsverdiene ytterligere. Vi vil trekke fram at alle reguleringsplaner må, ikke bør, være i samsvar med arealbruken fastsatt i kommuneplanens arealdel. Videre mener vi at kommunen må å ha oppdaterte nettsider over hvilke saker som er på høring og at frivilligheten skal inviteres tidlig inn i planprosessen. Vi savner noe om hvordan arealbruken skal bidra til å nå målet om god økologisk tilstand i Nesoddens vassdrag. Vi ber kommunen inkludere et temakart med grønnstruktur/grønne traseer for hele kommunen som en del av kunnskapsgrunnlaget for utforming av arealkartet. Det må inkluderes en bestemmelse om

¹ FNs klimapanel (IPCC) sin spesialrapport om klimaendringer og landarealer av 8. august 2018

² Naturpanelets (IPBES) rapport av 6. mai 2019

krav til kartlegging av naturmangfold ved nyetableringer og utbygginger for å sikre en kunnskapsbasert forvaltning. Vi foreslår ekstra punkter under bestemmelsen om massehåndtering, og at kommunen må inkludere en bestemmelse om kantsoner ved alle vassdrag. I tillegg påpeker vi kommunens muligheter for bruk av meldeplikt etter skogbruksloven, og at det må inkluderes en bestemmelse med maksimalt 500 meter til friområde ved alle boliger.

Planbeskrivelse

FNF Akershus er veldig fornøyd med kommunens vedtatte prinsipp om at arealnøytralitet og arealregnskap skal ligge til grunn for kommuneplanarbeidet. Det er bra at kommunen ønsker mer overordnet planlegging og kontrollert vekst med kontroll på arealene. Vi er også veldig fornøyd med kommunens planer om å satse på ivaretagelse av naturmangfold, kartlegging av naturverdier, styrke frivilligheten, satsing på aktiv forflytning/gang og sykkel og få til en bedre kommunikasjon og bedre digitale flater gjennom strategier og temaplaner.

Se også våre uttalelser til planprogrammene for arealdelen og samfunnsdelen.

2.2. Gode og effektive planprosesser

FNF Akershus mener at reguleringsplaner **må, ikke bør**, være i samsvar med arealbruken fastsatt i kommuneplanens arealdel. For å sikre gode og effektive planprosesser ber vi kommunen fokusere på **å ha oppdaterte nettsider over hvilke saker som er på høring** i kommunen til enhver tid. Dagens høringsside kan med fordel pusses opp. Det bør komme tydelig fram for hver sak hva som er hensikten med høringen/planen, sakspapirene til høringen må være enkle å finne, det bør være publiseringsdato, tydelig frist på høringen og kontaktinfo til kontaktperson. Dette sikrer forutsigbarhet for alle involverte og at frivilligheten har større mulighet til å delta i planprosessene. Vi mener dette bør nevnes under punkt 2.2 i kommuneplanens arealdel. Vi savner noe om frivilligheten og ber kommunen legge til en setning om at **frivilligheten skal inviteres tidlig inn i planprosessen**.

4.1. Hovedsentrum Tangen

FNF Akershus synes det er veldig bra med formuleringen «En pollinerende allmenning skal være utgangspunktet for stedsutviklingen i Tangen sentrum». Dette gir et fint signal om at naturverdier skal stå sentralt i sentrumsutviklingen. Vi savner imidlertid en konkretisering av begrepet. **I planen bør det derfor inngå en mer konkret beskrivelse av hva man legger i begrepet «den pollinerende allmenningen».**

12. Strandsonen

FNF Akershus er veldig fornøyd med at kommunen har et kapittel om strandsonen. Vi ber kommunen etterstrebe å ha en nullvisjon på utbygging i strandsonen siden strandsonen er svært utbygd fra før. Videre ber vi kommunen ha som mål å ha en sammenhengende kyststi. Vi ber kommunen belyse i arealdelen hvordan arealbruken skal være med på å nå dette målet.

15. Arealnøytralitet

FNF Akershus er veldig fornøyd med kommunens vedtatte prinsipp om at arealnøytralitet og arealregnskap skal ligge til grunn for kommuneplanarbeidet.

Det er veldig bra at hensynssoner og tilbakeførte arealer til landbruk-, natur og friluftsområder (LNF) i kommuneplan 2018 – 2042 er i tråd med prinsipp om arealnøytralitet og videreføres i kommuneplan for 2022 – 2046. Vi er det bra at kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold skal oppdateres jevnlig. Se anbefalingene i statusoppdatering for kartlegging av viktige naturtyper i Akershus 2020³.

Videre er vi fornøyd med at det ikke kommer nye områder med boligformål og at sammenhengende grøntdrag, grøntområder, 100-metersskoger og grønne lunger ivaretas og styrkes, samt at viktige natur- og friluftsområder skal ivaretas. KS lanserte fredag 19. august en rapport⁴ med 15 konkrete forslag innenfor rammen av lokalt selvstyre for å møte de økende utfordringene for natur og klima. Vi ber kommunen se på denne og implementere tiltak i arealdelen.

16.4. Vassdrag og våtmarksområder – miljøstand og utfordringer

Nesodden kommune har en stor andel vannforekomster med moderat eller dårlig økologisk tilstand⁵. Målet er at alle vannforekomster i kommunen skal ha minimum god økologisk tilstand. Vi ber kommunen belyse i arealdelen hvordan arealbruken skal være med på å nå dette målet.

16.5. Styrking av blågrønne strukturer

FNF Akershus anbefaler kommunen å gjennomføre prosjektet “Friluftslivets ferdselsårer”⁶ slik som prosjektet “Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder”. Alle kartgrunnlag bør brukes aktivt i planleggingen, og revideres jevnlig. Videre ønsker vi en gjennomgang og utvidelser av grønnstruktur og hensynssoner spesielt for bevaring av naturmiljø og for friluftsliv. Vi anbefaler også kommunen å utvikle et **temakart med grønnstruktur/grønne traseer for hele kommunen** som tas med som kunnskapsgrunnlag i utarbeidelsen av arealdelen. Se for eksempel temakart for grønnstruktur fra Lørenskog kommune⁷. På denne måten kan kommunen sikre sammenhengende blågrønne strukturer, grønne korridorer, smug og smett og turveier gjennom byggesonen i all planlegging.

En viktig oppgave for kommunen blir å sikre nok grønne arealer og tilgjengelig uteareal, som skogholt, bekkedrag o.l., i umiddelbar nærhet til barnehager og grunnskoler. Deler av skolehverdagen kan flyttes ut, barna blir mer fysisk aktive, de har større naturkontakt og får en større forståelse av samspillet mellom natur og menneske.

16.10. Miljø og klima i landbruket

Vi ber kommunen inkludere og vise til arbeidet med **revidert forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket** i Oslo og Viken⁸, som nettopp har vært på høring. Miljøkravene har blitt strengere, og Nesodden kommunen må inkludere dette i arealplanleggingen.

³ [Statusoppdatering for kartlegging av viktige naturtyper i Akershus-delen av Viken](#), 2021

⁴ «[Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av kommunalt selvstyre](#)», KS 19. august 2022

⁵ [Vann-nett.no, Nesodden](#)

⁶ [Friluftslivets Ferdelsårer](#), Viken fylkeskommune

⁷ [Temakart grønnstruktur](#), Lørenskog kommune

⁸ [Revidert forskrift om regionale miljøkrav i Oslo og Viken](#), Statsforvalteren i Oslo og Viken

17. Massehåndtering

Vi ønsker at kommunen lager en plan for **massehåndtering** der status, utfordringer og behov, og ikke minst **mulig samarbeid med andre kommuner skal utredes** i forbindelse med utarbeidelse av kommuneplanens arealdel. Dette bør være et kartgrunnlag i utformingen av plankartet for kommuneplanens arealdel.

Bestemmelser

FNF Akershus ønsker nye og reviderte bestemmelser som styrker ivaretagelsen av natur- og friluftslivsinteressene:

§ 4 Utredningskrav (pbl. § 11-9 nr. 8)

Vi ber kommunen legge til en bestemmelse om krav til kartlegging av naturmangfold ved nyetableringer og utbygginger for å sikre en kunnskapsbasert forvaltning. Vi minner om at søk i kartdatabaser ikke er nok, og at det må gjennomføres kartlegginger i felt.

§ 16 Masseforvaltning (pbl. § 11-9 nr. 6)

FNF Akershus savner følgende i bestemmelsen om massehåndtering og ber kommunen inkludere dette:

- Massedeponier, herav forurensede masser, tillates ikke.
- Massefyllinger større enn 30 daa kan ikke finne sted før området inngår i reguleringsplan.
- Areal for fylling skal ikke komme i konflikt med viktige naturverdier, kulturverdier/fornminner eller biologisk mangfold.
- Massefyllinger innenfor 100-metersbeltet langs sjø skal unngås.

§ 19 Naturmangfold (pbl. § 11-9 nr. 6)

FNF Akershus ber kommunen inkludere følgende i bestemmelsen:

- Biologiske registreringer skal kreves ved alt reguleringsarbeid. Ved registrering av fremmede arter i planområdet, skal metode for bekjempelse av disse artene beskrives i reguleringsbestemmelsene.
- Nye tiltak etter pbl §1-6 skal plasseres slik at store trær bevares. Med store trær menes trær med stammeomkrets over 100 cm målt 1 meter over terreng. Det skal avsettes plass på eiendommen i plan og dybde til utvikling av treets krone og rotsystem. I reguleringsplaner og byggesøknader skal trær vises på utomhusplan eller situasjonsplan."

§ 21 Bestemmelser om byggeforbud langs vassdrag (pbl. § 11-9 nr. 5)

FNF Akershus savner noe om kantsoner i bestemmelsen. Retningslinjen til § 21 må løftes opp som bestemmelse. Vi ber kommunen inkludere følgende i bestemmelsen:

- Langs alle vassdrag i kommunen skal det sikres og opprettholdes en sone for sikring av kantvegetasjon (jf. Vannressursloven). Sonens bredde settes til 6 meter på hver side. I sonen skal det opprettholdes et naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. All tynning, hogst og etablering av åpninger innenfor sonene skal godkjennes av kommunen.

§ 22 Vegetasjon (pbl. § 11-9 nr. 6 og 8)

Vi ber kommunen inkludere følgende i bestemmelsen:

- Under punkt 2: Ved nyplanting skal det benyttes stede egne arter. Det skal aldri benyttes fremmede arter.

§ 23 Turveier og stier

Vi ber kommunen inkludere følgende i bestemmelsen:

- Det skal etableres en sammenhengende kyststi langs hele Nesoddens kystlinje.
- Kartlegging av adkomstveier til naturområdene og Kartleggingene av natur og friluftsliv skal være en del av beslutningsgrunnlaget i alle reguleringsplaner. Hvis reguleringen/tiltaket berører adkomstveier til friluftsområder (stier, turveier, skiløyper), skal det dokumenteres at adkomsten fortsatt blir tilfredsstillende ivaretatt.

§ 25 Grønnstruktur (pbl. § 11-9 nr. 6 og 8)

Vi ber kommunen inkludere følgende i bestemmelsen:

- I eksisterende og nye byggeområder skal det, jf. plan- og bygningsloven § 11-9 nr. 6, tilstrebes at alle boliger har maksimalt 500 meter til friområde (på minimum 20 dekar) eller nærmeste tursti /turvei som leder til et slikt område.
- Hogst og vesentlig endring av vegetasjon og terreng i områder avsatt til framtidig bebyggelse (boligbebyggelse, fritidsbebyggelse, sentrumsformål, forretning, tjenesteyting, næringsbebyggelse, idrettsanlegg eller andre typer bebyggelse) skal ikke gjennomføres uten at reguleringsplan er vedtatt.

H560 Bevaring naturmiljø (nesoddmarka)

Under unntak står følgende: «Tiltak i landbruk i tråd med LNF, jf. kommuneplanens bestemmelser § 32-1». Enkelte skogbrukstiltak har stor negativ effekt på naturmangfold og friluftsliv, og manglende informasjon skaper stor konflikt, jf. tiltak i Bergerskogen. Etter skogbrukslovens § 11 har kommunen mulighet til å innføre meldeplikt. Vi har forståelse for at meldeplikt for hele kommunen er ressurskrevende å følge opp. Men etter § 11 har kommunen også mulighet til å innføre meldeplikt for f.eks. et område i kommunen eller en enkelt skogeier. Vi ber kommunen vurdere å bruke dette der det er relevant.

Definisjoner

FNF Akershus savner en definisjon av «Naturområde» og ber kommunen inkludere dette.

Arealinnspill

FNF Akershus har sett gjennom innkomne arealinnspill for endringer i kommuneplanen. Vi har ingen kommentarer på vegne av natur- og friluftinteressene.

Arealbruken må avklares gjennom planprosesser

Til slutt ber FNF Akershus kommune sørge for at arealbruken blir avklart gjennom planprosesser, og at dispensasjonspraksis ikke forringer dette. En kommune som gjør mange unntak fra vedtatte langtidsplaner, har manglet styring på arealbruken. Når lokalpolitikere behandler søknader om dispensasjon, får de mindre informasjon om konsekvensene av utbyggingen. Det er også mye vanskeligere for frivilligheten å følge med. Kommunen bør etterstrebe null dispensasjoner fra plan.

Vi slutter oss derfor til ambisjonen om en kunnskapsbasert planlegging og saksbehandling. Planbasert forvaltning gir forutsigbarhet for innbyggerne og trygghet for at tiltak er basert på kunnskap og helhetstenking. Det bør være en klar målsetning at saksbehandlingen baseres på planer og regelverk, ikke på dispensasjoner. Dette er nevnt eksplisitt i kapitlet om strandsonen. Vi mener at det bør gjelde generelt for alle LNF-områder.

Lokale innspill

FNF Akershus arbeider på regionalt nivå, og vi viser derfor til uttalelser fra de lokale natur- og friluftslivsorganisasjonenes når det gjelder lokale forhold (eksempelvis FNF Nesodden og Birdlife Nesodden).

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Akershus

Maria Rundhaugen Tesaker
Koordinator
FNF Akershus